

Εγχειρίδιο Διαδικασιών για όλες τις δραστηριότητες Γραφείου Εξωστρέφειας Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ -ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	1
1.1 Γενικό Πλαίσιο	1
1.2 Νομοθετικό Πλαίσιο.....	2
2. Στόχοι.....	5
3. Βασικές διαδικασίες κατοχύρωσης Διανοητικής Ιδιοκτησίας	6
3.1 Ορισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	6
3.2 Είδη Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας	6
3.3 Διαδικασίες Γραφείου Εξωστρέφειας Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας	8
4. Βασικές διαδικασίες αξιοποίησης Διανοητικής Ιδιοκτησίας	10
4.1 Αξιοποίηση Ερευνητικού Έργου ΕΠΙΣΕΥ και ρόλος Τεχνοβλαστού.....	10
4.2 Διαδικασίες Γραφείου Εξωστρέφειας Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας	11
4.3 Ακαδημαϊκή κοινότητα και αγορά	12
5. Καταμερισμός Εσόδων από Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας – Καταμερισμός Χρηματορροών από Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας.....	13

1. Εισαγωγή

1.1 Γενικό Πλαίσιο

Το ζήτημα της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων που παράγονται εντός των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας αποτελεί καίριο θέμα συζητήσεων στον εγχώριο δημόσιο λόγο. Η μεταφορά τεχνολογίας είναι μία ιδιαίτερα σημαντική διάσταση για τη μετάβαση προς την κοινωνία της γνώσης, αλλά και τον ψηφιακό μετασχηματισμό του κράτους και της οικονομίας, εν γένει. Η περαιτέρω αξιοποίηση και εμπορική χρήση των επιστημονικών και τεχνολογικών εκροών των εγχώριων πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων, μέσω της συνεργασίας τους με τις επιχειρήσεις καθώς και τον δημόσιο τομέα, αποτελεί βασική οδό επίτευξης αυτού του στόχου. Απαραίτητη προς αυτή τη κατεύθυνση είναι η αναγνώριση διοικητικών δομών εντός των ερευνητικών οργανισμών, των ισχυρών και των αδύναμων πτυχών τους και τη καταγραφή των επιδόσεών τους. Με άλλα λόγια, η εφαρμογή μιας συστηματοποιημένης διαδικασίας καταγραφής των μετρικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών τους, μέσω μιας οργανωμένης δομής που θα υποστηρίζει τις απαιτούμενες διαδικασίες αξιοποίησης της έρευνας.

Στο πλαίσιο αυτό, και σύμφωνα με την Πράξη της πρόσκλησης με τίτλο: «ΑΞΟΝΑΣ Α: Ωρίμανση Οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας στην Ελλάδα» για την υποβολή προτάσεων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» διαμορφώθηκε η πρόταση έργου για τη δημιουργία Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας στο ΕΠΙΣΕΥ. Αντικείμενο της παρούσας πρόσκλησης είναι η ωρίμανση του οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας, ώστε να μπορεί να αξιοποιεί τα αποτελέσματα της Έρευνας που πραγματοποιείται στους ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς με τον πιο αποδοτικό τρόπο.

Στο παρόν Παραδοτέο 2.2.1 «Εγχειρίδιο Διαδικασιών Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Συστημάτων Επικοινωνιών & Υπολογιστών (ΕΠΙΣΕΥ)» περιλαμβάνονται οδηγίες για την εκπόνηση των διαδικασιών που απαιτούνται για τη λειτουργία του Γραφείου Μεταφοράς Τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ. Σύμφωνα με το υποβληθέν ΤΔΠ, το εγχειρίδιο θα πρέπει να είναι σύμφωνο με τον Κανονισμό του Γραφείου Μεταφοράς Τεχνολογίας, όπως αυτός διαμορφώθηκε στα προηγούμενα Παραδοτέα (1.1.1, 1.2.1 και 1.3.1), καθώς και εν γένει με τις διαδικασίες που ακολουθεί το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών (ΕΠΙΣΕΥ).

1.2 Νομοθετικό Πλαίσιο

Η ελληνική νομοθεσία, όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενα παραδοτέα, έχει υπάρξει από τις πρώτες, παγκοσμίως, που συμπεριέλαβε τα θέματα μεταφοράς τεχνολογίας. Με τους Ν.1514/1985 (έχει καταργηθεί) και Ν.1733/1987 θεσμοθετήθηκε η έννοια της μεταφοράς τεχνολογίας, αφού για πρώτη φορά υπογραμμίστηκε η σημασία της αξιοποίησης της μεταφοράς της επιστημονικής γνώσης «έξω» από τους ερευνητικούς οργανισμούς για τη βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη εξυπηρέτηση του αναπτυξιακού προγράμματος της χώρας.

Κατόπιν, ο Ν.1733/1987 με το άρθρο 21 και στη συνέχεια με το άρθρο 2 του Ν.4310/2014 προσδιορίστηκε η **μεταφορά τεχνολογίας** ως παροχή τεχνολογίας στην οποία περιλαμβάνονται:

- α. η άδεια εκμετάλλευσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδείγματος χρησιμότητας
- β. η μεταβίβαση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδείγματος χρησιμότητας
- γ. η παροχή τεχνικών κατασκευαστικών οδηγιών, σχεδίων ή υπηρεσιών
- δ. η παροχή υπηρεσιών οργάνωσης και διοίκησης, καθώς και εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών παρακολούθησης και ελέγχου
- ε. η ανακοίνωση βιομηχανικών απορρήτων με σχέδια, διαγράμματα, υποδείγματα, πρότυπα, οδηγίες, αναλογίες, συνθήκες, διαδικασίες, προδιαγραφές και τρόπους παραγωγής προϊόντων που αναφέρονται στην παραγωγική εκμετάλλευση. Τέτοια βιομηχανικά απόρρητα αποτελούν κυρίως οι τεχνικές πληροφορίες, στοιχεία ή γνώσεις που αφορούν μεθόδους, εμπειρίες, ή δεξιότητες, που έχουν πρακτική εφαρμογή ιδιαίτερα στην παραγωγή αγαθών και παροχή υπηρεσιών, εφ' όσον δεν έχουν γίνει ευρύτερα γνωστά και στην από κοινού έρευνα ή ανάπτυξη νέας τεχνολογίας, επιδεικτικών ή πειραματικών προγραμμάτων ή έργων.

Επιπλέον, ο Ν.4310/2014 με άρθρο 1 και συνδυαστικά με το άρθρο 16 του Συντάγματος και την ευρωπαϊκή νομοθεσία (179 ΣΛΕΕ περί προαγωγής επιστήμης και έρευνας) εισάγει την ανάγκη ενίσχυσης επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων με τη διαμόρφωση ενός πεδίου έρευνας, σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο, όπου οι ερευνητές και οι επιστημονικές γνώσεις θα δύνανται να κυκλοφορούν ελεύθερα. Επομένως, το ΕΠΙΣΕΥ, όπως κάθε ερευνητικός φορέας, δημιουργεί γνώση με σκοπό την παραγωγή καινοτόμων ερευνητικών αποτελεσμάτων, την απόκτηση τεχνογνωσίας και την ανάπτυξη τεχνολογίας που

αποτυπώνεται σε προϊόντα από συγκεκριμένους τομείς έρευνας. Τα προϊόντα αυτά προέρχονται ή δημιουργούνται από τις εμπειρίες, τις γνώσεις και γενικά την ικανότητα της πανεπιστημιακής κοινότητας για δημιουργία και εφαρμογή αποτελεσμάτων, ιδεών, καθώς και για παροχή υπηρεσιών, μεγάλης τεχνολογικής και γενικά κοινωνικοοικονομικής σημασίας, που ενδιαφέρουν και προάγουν το ΕΠΙΣΕΥ. Η μεταφορά και η διάθεση των προϊόντων από τους εφευρέτες προς τα υπόλοιπα μέλη του ΕΠΙΣΕΥ είναι ελεύθερη. Ωστόσο, η μεταφορά και χρήση των προϊόντων από τους εφευρέτες στον οικονομικό χώρο γίνεται σύμφωνα αφενός με τον Κανονισμό και, αφετέρου, με το παρόν Εγχειρίδιο Διαδικασιών του Γραφείου εξωστρέφειας, καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ. Η δυνατότητα μεταφοράς της παραγόμενης τεχνολογίας στην αγορά καθορίζεται από τη βασική αρχή ότι τα εν λόγω προϊόντα έχουν άμεσα ή έμμεσα οφέλη (οικονομικά, κοινωνικά κ.λπ.) για τον ενδιαφερόμενο φορέα/χρήστη και εν γένει το κοινωνικό σύνολο. Τα οφέλη αυτά μπορούν να προέλθουν από τη βελτιστοποίηση των διεργασιών παραγωγής, τη δημιουργία νέων καταναλωτικών προϊόντων και υπηρεσιών, και γενικά τον εκσυγχρονισμό στον τομέα παραγωγής και διάθεσης προϊόντων, συνθηκών εργασίας, κοινωνικών παροχών και επιπτώσεων. Η μεταφορά γνώσης που θα εφαρμοστεί τόσο στη βελτιστοποίηση της παραγωγής, όσο και στην παραγωγή νέων προϊόντων απαιτεί τη στενή συνεργασία των παραγωγικών φορέων (π.χ. βιομηχανία, υπηρεσίες, τουρισμός, πρωτογενής τομέας, μεταποίηση) και των δημιουργών γνώσης εντός του ερευνητικού χώρου, ώστε να συνδέεται η έρευνα με την παραγωγή και κατ' επέκταση την ανταγωνιστικότητα μέσω της προσθήκης υψηλής προστιθέμενης αξίας. Η γνώση των αναγκών του φορέα χρήστη κατευθύνει την εφαρμοσμένη έρευνα και ταυτόχρονα η δυνατότητα των ερευνητών να παράγουν νέα Ερευνητικά Αποτελέσματα (ΕΑ) κατευθύνει τη μελλοντική πορεία της τεχνολογίας, καθώς και τη βασική έρευνα που στηρίζει τις κοινωνικο-οικονομικές διαστάσεις αυτής. Η εφαρμοσμένη και η βασική έρευνα είναι δύο άμεσα συνυφασμένες δραστηριότητες, που αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη και λειτουργία του ΕΠΙΣΕΥ.

Ο Ν.4957/2022 με το άρθρο 211, θεσμοθετεί τη σύσταση της «Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας», ορίζοντας την οργανωτική της δομή αλλά και τις κύριες αρμοδιότητές της. Το νομοθετικό πλαίσιο που ορίζεται εδώ, συνδυαστικά, με το περιεχόμενο του εσωτερικού κανονισμού του ΕΠΙΣΕΥ και τον Οδηγό Χρηματοδότησης και Διαχείρισης του Ινστιτούτου, αποτελούν τις νομικές βάσεις για τη διαμόρφωση του Εγχειριδίου Διαδικασιών που πρέπει να ακολουθούν τα στελέχη του Γραφείου εξωστρέφειας, καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας. Η διαμόρφωση των διαδικασιών

ακολουθεί ως γνώμονα τις αρμοδιότητες (και συγχρόνως στόχους) του Γραφείου σχετικά με «τη διασύνδεση του Ινστιτούτου με τη βιομηχανία, τη μεταφορά της γνώσης που παράγεται προς την κοινωνία και τη καλλιέργεια της ιδέας της επιχειρηματικότητας εντός της ερευνητικής κοινότητας (Ν.4957/2022). Η επίτευξη των παραπάνω στόχων, επιχειρείται να πραγματοποιηθεί μέσω της υποστήριξης των μελών της ερευνητικής κοινότητας του ΕΠΙΣΕΥ στη διαδικασία εμπορικής εκμετάλλευσης των ερευνητικών τους αποτελεσμάτων και άλλες δράσεις που αφορούν στην επίτευξη της μεταφοράς τεχνολογίας και την ενίσχυση της διάχυσης της επιστημονικής γνώσης.

2. Στόχοι

Σκοπός της διαμόρφωσης ενός ενιαίου Εγχειρίδιου Διαδικασιών για το σύνολο των δραστηριοτήτων του Γραφείου Εξωστρέφειας, Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας είναι η παροχή κατευθυντήριων γραμμών υποστήριξης και ερμηνείας δεδομένων καινοτόμου έρευνας στο ΕΠΙΣΕΥ. Βασικό μέλημα της διαμόρφωσης ενός τέτοιου εγγράφου είναι η διευκόλυνση εντοπισμού, αξιοποίησης και εφαρμογής, κατά συνέπεια, της ακαδημαϊκής έρευνας προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Ακόμη, το παρόν εγχειρίδιο προορίζεται να συμβάλει, υποστηρίζοντας τα μέλη της ερευνητικής κοινότητας του ΕΠΙΣΕΥ μέσω της λειτουργίας του Γραφείου σε θέματα εμπορικής αξιοποίησης της έρευνας και ίδρυσης εταιρειών τεχνολογικών.

Σε πρακτικό επίπεδο, στόχος του Γραφείου είναι ο σχεδιασμός και η πραγματοποίηση μεταφοράς τεχνολογίας και καινοτομιών που προκύπτουν από την ακαδημαϊκή έρευνα, στην παραγωγική διαδικασία, όσο και η αξιολόγηση και ρύθμισή τους πριν την εφαρμογή σε αυτή. Επομένως, το παρόν Εγχειρίδιο έρχεται να ορίσει τις οδηγίες και τις διαδικασίες που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων του Γραφείου Μεταφοράς Τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ. Ως βασικοί στόχοι, λοιπόν, ορίζονται οι ακόλουθοι:

1. Η εξωστρεφής δράση του ΕΠΙΣΕΥ και η διάχυση των ερευνητικών του αποτελεσμάτων, προς όφελος οργανισμών και φορέων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη την πρακτική εφαρμογή της ακαδημαϊκής έρευνας στην κοινωνία και την οικονομία
2. Η βασική πληροφόρηση στην εκπαίδευση της ακαδημαϊκής κοινότητας πάνω σε θέματα μεταφοράς τεχνολογίας, επιχειρηματικότητας και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΔΙ)
3. Η διασύνδεση της ακαδημαϊκής έρευνας με κλάδους παραγωγής και επιχειρηματικότητας
4. Η έγκριση προτάσεων στρατηγικής, πολιτικής, κανόνων και διαδικασιών συλλογής, αξιολόγησης και προστασίας των δικαιωμάτων ΔΙ
5. Η αξιοποίηση και έγκριση της έρευνας και της τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ για την ίδρυση τεχνολογικών και τη μεταφορά τεχνολογίας
6. Η σύναψη συμφωνιών για τη μεταφορά τεχνολογίας και η έγκριση του πλαισίου παραχώρησης ΔΙ

7. Η κινητοποίηση περιφερειακών και τοπικών παραγόντων για την αποτελεσματική και εξειδικευμένη υποστήριξη των καινοτόμων ερευνητικών αποτελεσμάτων του ΕΠΙΣΕΥ.

3. Βασικές διαδικασίες κατοχύρωσης Διανοητικής Ιδιοκτησίας

3.1 Ορισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Η Διανοητική Ιδιοκτησία (ΔΙ) είναι ένα σύνολο άυλων περιουσιακών αγαθών τα οποία δεν έχουν υλική υπόσταση και γίνονται αντιληπτά αποκλειστικά μέσω της νόησης, σε αντίθεση με την ιδιοκτησία σε φυσικά αντικείμενα. Σύμφωνα με τον νομοθετικό ορισμό του άρθρου 2 παρ. 7 του ν. 4386/2016 ως διανοητική ιδιοκτησία νοείται η πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία, και ιδίως τα περιουσιακά και ηθικά δικαιώματα που απορρέουν από τα προστατευόμενα έργα, τα συγγενικά δικαιώματα, την τεχνογνωσία, τα σήματα, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα πιστοποιητικά χρησιμότητας.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλέγμα της Διανοητικής Ιδιοκτησίας ανήκουν (βιομηχανική και πνευματική ιδιοκτησία) :

1. οι εφευρέσεις
2. τα έργα λόγου και τέχνης, όπως ερευνητικές δημοσιεύσεις, επιστημονικές διατριβές κ.ά.
3. τα εμπορικά σήματα
4. τα βιομηχανικά σχέδια
5. η τεχνογνωσία ως εμπορικό μυστικό
6. οι εφαρμογές λογισμικού και οι βάσεις δεδομένων.

3.2 Είδη Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Τα δικαιώματα ΔΙ ορίζονται σε δύο κατηγορίες και διαχωρίζονται βάσει της στρατηγικής αξιοποίησης και του είδους του έργου από το οποίο απορρέουν. Στην πρώτη κατηγορία εμπίπτουν τα δικαιώματα για τα οποία είναι υποχρεωτική η κατοχύρωση της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) τα δικαιώματα αυτά είναι τα εξής:

- Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας (ΔΕ)
- Εμπορικά σήματα
- Εμπορικά σχέδια

Ο ΟΒΙ είναι ο αποκλειστικά αρμόδιος φορέας στην Ελλάδα για την κατοχύρωση των ευρεσιτεχνιών και την προστασία των βιομηχανικών σχεδίων και των εμπορικών σημάτων. Επίσης, παρέχει τεχνολογική πληροφόρηση από δημοσιευμένα ΔΕ μέσα από διεθνείς βάσεις δεδομένων.

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα δικαιώματα για τα οποία δεν απαιτείται κατοχύρωση και αποτελούν αυτοδικαίως πνευματική ιδιοκτησία του εφευρέτη ή/και της ερευνητικής ομάδας, αυτά είναι:

- Οι εφαρμογές λογισμικού
- Οι βάσεις δεδομένων
- Τα έργα λόγου, όπως οι διατριβές και οι επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Η αξιοποίηση των παραπάνω δικαιωμάτων γίνεται σε συνεργασία με το ΕΠΙΣΕΥ και των εφευρετών/ερευνητών βάσει μελέτης στρατηγικής προστασίας της ΔΙ. Το ΕΠΙΣΕΥ κατέχει νομίμως ποσοστό επί της πνευματικής ιδιοκτησίας εφευρέσεων που έλαβαν μέρος στις εγκαταστάσεις του.

Η μελέτη για τον προσδιορισμό της στρατηγικής για την προστασία διενεργείται από το Γραφείο εξωστρέφειας, καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ, σε συνεργασία με τον δημιουργό του ερευνητικού αποτελέσματος. Παρακάτω βρίσκονται οι αρχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- Η τυχόν προστασία ενός τεχνολογικού αποτελέσματος δεν πρέπει να εμποδίζει την ευρύτερη δυνατή αξιοποίησή του από οποιονδήποτε έχει τη θέληση και τη δυνατότητα (εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος), ενώ ταυτόχρονα δεν θα αδυνατίζει την ευχέρεια του Ερευνητικού Φορέα να το εκμεταλλεύεται κατά προτεραιότητα για τους δικούς του σκοπούς.
- Ακόμα και τα αποτελέσματα που δεν είναι ώριμα ή που προορίζονται για διάθεση με ανοιχτές άδειες ή που δεν προβλέπεται άμεση αξιοποίησή τους πρέπει να προστατεύονται.
- Πριν από κάθε απόφαση κατοχύρωσης/προστασίας πρέπει να είναι σαφής και καταγεγραμμένη η πληροφορία σχετικά με το εάν υπάρχει συνιδιοκτησία στο αντικείμενο προστασίας.
- Για ερευνητικά αποτελέσματα που υπάρχει η προοπτική αξιοποίησης από τεχνολογικό, αυτή η προοπτική πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία

επιλογής προστασίας ώστε να μην δημιουργούνται προβλήματα στη διαδικασία μεταφοράς στη νέα εταιρεία.

Είναι σημαντικό κατά την επιλογή της προστασίας να λαμβάνεται επίσης υπόψιν το μοντέλο (επιχειρηματικής) αξιοποίησης, που προβλέπεται. Σε περιπτώσεις π.χ. που δεν προβλέπεται πώληση ή μεταφορά της τεχνολογίας ή που η αξιοποίηση πρέπει να γίνει πολύ άμεσα ή/και δεν προβλέπεται να συνεχιστεί σε βάθος χρόνου (ευκαιριακή/ρηχή αγορά), μπορεί να αρκεί η τήρηση της μυστικότητας και να μην είναι απαραίτητη επίσημη κατοχύρωση.

3.3 Διαδικασίες Γραφείου Εξωστρέφειας Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας

Η εμπορική αξιοποίηση της ΔΙ που προκύπτει από την ερευνητική διαδικασία στο ΕΠΙΣΕΥ κατοχυρώνεται μέσω διαπραγματεύσεων από μία Επιτροπή, τα μέλη της οποίας είναι:

- Διευθυντής ΕΠΙΣΕΥ
- Επιστημονικός Υπεύθυνος του Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας
- Ερευνητής ή εκπρόσωπος των ερευνητών σε περίπτωση που δεν υπάρχει ζήτημα σύγκρουσης συμφερόντων

Η Επιτροπή με την υποστήριξη του Γραφείου, του Διευθυντή ΕΠΙΣΕΥ, καθώς και με τη δυνατότητα υποστήριξης από περαιτέρω εξειδικευμένους συμβούλους, ειδικούς σε θέματα αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων, θα προτείνει, στη συνέχεια, στο αρμόδιο όργανο του ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ το πλαίσιο της συμφωνίας στο οποίο θα περιλαμβάνεται και σχετικό τίμημα της συναλλαγής.

Στην περίπτωση που ο ερευνητής κρίνει ότι η έρευνά του χρήζει κατοχύρωσης και εμπορικής αξιοποίησης, επικοινωνεί με το Γραφείο εξωστρέφειας, καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ. Στη συνέχεια, το Γραφείο, μόνο του ή όπου κρίνεται αναγκαίο σε συνεργασία με εξειδικευμένο σύμβουλο/-ους, αξιολογεί και εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του ΕΠΙΣΕΥ, τον Διευθυντή του ΔΣ, ο οποίος αποφασίζει, αν το ερευνητικό αποτέλεσμα πρέπει να προχωρήσει σε κατοχύρωση ή αν θα θεωρηθεί ελεύθερη εφεύρεση. Η αξιολόγηση από το Γραφείο βασίζεται σε πολλά κριτήρια, όπως:

- α. την ωριμότητα του έργου, την καινοτόμα και εμπορική του προοπτική και την οικονομική και κοινωνική σημασία του έργου,

- β. το δυναμικό της αγοράς: σε πλαίσιο εθνικό ή παγκόσμιο καθώς και το μέγεθος του ανταγωνισμού μέσω χαρτογράφησης της αγοράς,
- γ. την ποιότητα της πνευματικής ιδιοκτησίας: δυνατότητα κατοχύρωσης Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (εφεξής ΒΙ) μέσω Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας (εφεξής ΔΕ), τη δυνατότητα παραχώρησης αδειών χρήσης δικαιωμάτων στον ιδιωτικό τομέα για εμπορική αξιοποίηση.

Το αποτέλεσμα αυτής της αξιολόγησης από το Γραφείο είναι η ανάπτυξη ενός αρχείου αποτίμησης, που περιέχει τη δήλωση της εφεύρεσης λαμβάνοντας υπόψη:

- α. την τεχνική περιγραφή της εφεύρεσης,
- β. την κατάσταση προόδου της εφεύρεσης (προτεραιότητες, καινοτομίες),
- γ. την ιχνηλασιμότητα της εφεύρεσης (ποιο εργαστήριο που, πότε),
- δ. τις εμπλεκόμενες ερευνητικές δομές και τη χρηματοδότηση, (ποσοστά επί της εφεύρεσης κτλ.)
- ε. την έναρξη ορισμού δικαιωμάτων και κατοχύρωσης ΔΙ (ΔΕ, λογισμικό)

Το Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας προσδιορίζει τις δυνατότητες οικονομικής αποτίμησης της έρευνας. Στόχος είναι τα αποτελέσματα της έρευνας που παράγονται εντός του Ινστιτούτου να μετουσιωθούν σε καινοτόμα προϊόντα επιτρέποντας τη βέλτιστη οικονομική απόδοση τόσο για το ΕΠΙΣΕΥ, όσο και για τους εφευρέτες/ερευνητές. Επιπλέον, στόχος του Γραφείου είναι να αξιοποιήσει την έρευνα που παράγεται με βάση τους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας του ΕΠΙΣΕΥ, καθώς και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του.

Στην περίπτωση κατά την οποία θεωρηθεί ότι η εφεύρεση χρήζει κατοχύρωσης ο/οι ερευνητής/-ές επικοινωνεί με το Γραφείο και ξεκινά τη διαδικασία που απαιτείται για τη κατοχύρωση. Εφόσον ξεκινήσει επίσημα η διαδικασία κατοχύρωσης, πραγματοποιείται η κατάθεση αιτήματος βάσει του οποίου ο/οι ερευνητής/-ές επικοινωνούν με το Γραφείο και ξεκινάει τη διαδικασία της συμβουλευτικής επιχειρηματικής ωρίμανσης ερευνητικού αποτελέσματος. Περισσότερες πληροφορίες για το αίτημα κατοχύρωσης παρουσιάζεται στον Κανονισμό Μεταφοράς Τεχνολογίας.

Σε περίπτωση κατά την οποία θεωρηθεί ότι η εφεύρεση δεν χρειάζεται ούτε κατοχύρωση, ούτε μπορεί να διατεθεί ελεύθερα, αλλά μπορεί να προχωρήσει απευθείας για αξιοποίηση, ο/οι ερευνητής/τες επικοινωνούν με το Γραφείο και ξεκινάει η διαδικασία της συμβουλευτικής επιχειρηματικής ωρίμανσης ερευνητικού αποτελέσματος.

4. Βασικές διαδικασίες αξιοποίησης Διανοητικής Ιδιοκτησίας

4.1 Αξιοποίηση Ερευνητικού Έργου ΕΠΙΣΕΥ και ρόλος Τεχνοβλαστού

Το βασικό ζήτημα για τη μεταφορά τεχνολογίας είναι η επιχειρηματική αξιοποίηση του Ερευνητικού Έργου στο ΕΠΙΣΕΥ και η κατοχύρωση της ΔΙ επί των αποτελεσμάτων του. Βασική αρχή επιχειρηματικής αξιοποίησης ενός ερευνητικού έργου, είναι να αποφασίσει η ερευνητική ομάδα το επιχειρηματικό πλαίσιο:

- α) συνεργασία με μια επιχείρηση ή την σύσταση μιας νέας επιχείρησης που στοχεύει την αξιοποίηση της έρευνας και τεχνογνωσίας της ερευνητικής ομάδας,
- β) παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών, ανάληψη νέων ερευνητικών έργων σε αντικείμενα του πεδίου της ερευνητικής της δραστηριότητας ή/και εμπορική ανάπτυξη προϊόντος βάσει ερευνητικών αποτελεσμάτων,
- γ) δυνατότητα νέων ερευνητικών έργων για λογαριασμό επιχείρησης, κατόπιν ανάθεσης από την επιχείρηση έναντι αμοιβής.

Από τις αποφάσεις των ερευνητών ή της ερευνητικής ομάδας επί του επιχειρηματικού πλαισίου εξαρτώνται και οι προοπτικές επιχειρηματικής αξιοποίησης, από το ΕΠΙΣΕΥ, είτε ενός ερευνητικού έργου είτε της γενικότερης ερευνητικής δραστηριότητας της ομάδας. Η απόφαση επί του επιχειρηματικού πλαισίου, των ενδιαφερομένων, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την σύναψη των εμπορικών συμφωνιών και τις απαραίτητες διαδικασίες που απαιτούνται για παραχώρηση δικαιωμάτων ΔΙ.

Η θεμελιώδης αρχή ίδρυσης τεχνοβλαστών έγκειται στην σχέση της ΔΙ με την αγορά την παραγωγή και το οικονομικό όφελος του ιδρύματος. Οι ερευνητικές δραστηριότητες που διεξάγονται εντός του ΕΠΙΣΕΥ οδηγούν συχνά σε ανάπτυξη τεχνογνωσίας, καινοτόμων τεχνολογικών διαδικασιών, νέων προϊόντων και συσκευών, πρωτότυπων μεθοδολογιών τα οποία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω ερευνητικής ανάπτυξης, βιομηχανικής εφαρμογής, εμπορικής αξιοποίησης κ.λπ. Η ανάπτυξη οποιουδήποτε προϊόντος εντός του ΕΠΙΣΕΥ με αυτά τα χαρακτηριστικά μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μεταφοράς τεχνολογίας από το ίδρυμα προς έναν τεχνοβλαστό, ο οποίος θα αναλάβει την περαιτέρω ερευνητική, βιομηχανική ή εμπορική αξιοποίησή του.

Μέσω της αδειοδότησης και ίδρυσης τεχνοβλαστών, το ΕΠΙΣΕΥ προστατεύει, χρηματοδοτεί και υποστηρίζει τα καινοτόμα προϊόντα έρευνας έως ότου υιοθετηθούν από εταιρείες στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα με την παραχώρηση αδειών χρήσης δικαιωμάτων (licensing) και

με σκοπό την εκμετάλλευση και εμπορική αξιοποίησή τους. Το ΕΠΙΣΕΥ μέσω των οργάνων του εγκρίνει προτάσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών έρευνας και καινοτομίας στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, και τη σύναψη συμφωνιών πλαισίου εγκρίνοντας ρήτρες σχετικές με τη ΔΙ.

Η μεταφορά τεχνολογίας και ίδρυση εταιρείας τεχνοβλαστού, στηρίζει το ΕΠΙΣΕΥ και κατ' επέκταση τους ερευνητές, ως προς την χρηματοδότηση και τη βιωσιμότητα της ακαδημαϊκής έρευνας.

Οι Τεχνοβλαστοί του ΕΠΙΣΕΥ:

- στοχεύουν να διευκολύνουν, να απλοποιήσουν και να επιταχύνουν τη μεταφορά τεχνολογίας και γνώσης από τη δημόσια έρευνα σε εταιρείες όλων των μεγεθών
- λειτουργούν σε στενή συνεργασία με τις οικονομικές υπηρεσίες του ιδρύματος
- θεωρούνται ως σημαντικά εργαλεία εμπορικής αξιοποίησης της έρευνας και δικτύωσης των ερευνητών και των εργαστηρίων του ΕΠΙΣΕΥ με την αγορά.

4.2 Διαδικασίες Γραφείου Εξωστρέφειας Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας

Το Γραφείο Εξωστρέφειας του ΕΠΙΣΕΥ είναι αρμόδιο τόσο να ενημερώνει, όσο και να υποστηρίζει τους ερευνητές του στην ίδρυση επιχειρήσεων τεχνολογικής βάσης (τεχνοβλαστών). Για τον σκοπό αυτό μετά τη διαδικασία αξιολόγησης και κατοχύρωσης, υλοποιούνται οι ακόλουθες ενέργειες:

- Διαδικασίες μάρκετινγκ για την αξιοποίηση είτε α) από υφιστάμενες επιχειρήσεις, με τη σύναψη σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας είτε β) με την ίδρυση επιχείρησης τεχνοβλαστού.
- Σε περίπτωση κατά την οποία η αξιοποίηση προχωρήσει σε συνεργασία με υφιστάμενη/νες επιχείρηση συνάπτεται σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας (εκχώρηση δικαιωμάτων – licensing).
- Σε περίπτωση κατά την οποία η αξιοποίηση προχωρήσει με την ίδρυση τεχνοβλαστού αποφασίζεται από το αρμόδιο όργανο (ΔΣ) κατόπιν συγκεκριμένης διαδικασίας, αν το ΕΠΙΣΕΥ θα συμμετέχει στο μετοχικό σχήμα του τεχνοβλαστού ή θα εκχωρηθεί η τεχνογνωσία με σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας (εκχώρηση δικαιωμάτων – licensing).
- Η αξιοποίηση υλοποιείται βάσει των συμφωνιών που έχουν συναφθεί.
- Τα έσοδα/χρηματοροές προκύπτουν με τη μορφή μερισμάτων/ royalties.

- Τα έσοδα/χρηματορροές επανεπενδύονται στην έρευνα σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τον Κανονισμό Μεταφοράς Τεχνολογίας.

4.3 Ακαδημαϊκή κοινότητα και αγορά

Το Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ επιδιώκει τη συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς χρηματοδότησης, με σκοπό τη διερεύνηση των δυνατοτήτων για την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Οι επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται να συνεργαστούν με το ΕΠΙΣΕΥ, στο πλαίσιο της εμπορικής εκμετάλλευσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων μπορούν να απευθυνθούν στο Γραφείο για την αναγνώριση τομέων κοινού ενδιαφέροντος και να ενημερωθούν για το πλήθος και εύρος των ανακαλύψεων/εφευρέσεων/ερευνητικών αποτελεσμάτων που υπάρχουν ΕΠΙΣΕΥ.

Επιπρόσθετα, το Γραφείο συμμετέχει ενεργά στο περιφερειακό εθνικό και διεθνές οικοσύστημα καινοτομίας, με στόχο τη δικτύωση των ερευνητών και των εργαστηρίων του ΕΠΙΣΕΥ με την αγορά και την αξιοποίηση της έρευνας τους προς όφελος του ΕΠΙΣΕΥ, της εγχώριας οικονομίας και της κοινωνίας. Επιπλέον, το Γραφείο μεσολαβεί μεταξύ του ερευνητικού οργανισμού και της αγοράς προκειμένου να αξιοποιηθεί η έρευνά του και να υποστηριχθούν κυρίως οι ελληνικές επιχειρήσεις στη βελτίωση των υφιστάμενων προϊόντων και υπηρεσιών τους και στη δημιουργία νέων.

5. Καταμερισμός Εσόδων από Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας – Καταμερισμός Χρηματοροών από Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας

Η χρηματοδότηση της προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας μπορεί να προέρχεται από ίδιους πόρους, από δημόσια, ευρωπαϊκή, ιδιωτική ή άλλη εξωτερική χρηματοδότηση, με κοινοπραξίες και συμπράξεις, με χορηγίες, δωρεές ή συμμετοχή σε funds, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από την αξιοποίηση και εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Σύμφωνα με τον Οδηγό χρηματοδότησης του Ινστιτούτου, το ΔΣ αποφασίζει ύστερα από αρμόδια εισήγηση στον Πρόεδρο του ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ για οποιαδήποτε συμφωνία μεταφοράς τεχνολογίας και αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων των αδειών εκμετάλλευσης πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Το έργο διανοής που αποτελεί προϊόν εργασίας του ερευνητικού δυναμικού του ΕΠΙΣΕΥ, θεωρείται υπηρεσιακό και ως τέτοιο ανήκει εξολοκλήρου στο ΕΠΙΣΕΥ. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν.1733/87, ως υπηρεσιακή εφεύρεση θεωρείται το προϊόν συμβατικής σχέσης εργαζομένου με εργοδότη για την ανάπτυξη εφευρετικής δράσης. Το προϊόν προγραμμάτων και έργων που διεξάγονται στο ΕΠΙΣΕΥ καθώς και η δημοσίευση και η εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων τους ανήκουν στο ΕΠΙΣΕΥ, υπό τους περιορισμούς και τους όρους αυτών των προγραμμάτων και έργων. Η συμμετοχή του ερευνητικού δυναμικού του ΕΠΙΣΕΥ, ή συνεργατών στο πλαίσιο συμβάσεων έργου που συνέβαλαν στη δημιουργία των αποτελεσμάτων αυτών στα πιθανά κέρδη από την εκμετάλλευσή τους, καθορίζεται με απόφαση του ΕΠΙΣΕΥ και δεν ξεπερνά το 50% των καθαρών εσόδων από την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων.

Η κατανομή εσόδων από ΔΕ – Δ μεταξύ του ΕΠΙΣΕΥ και των εφευρετών γίνεται σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 6 του Ν.1733/1987 για τις εξαρτημένες εφευρέσεις και τις συμβάσεις του προσωπικού, όπως ισχύουν. Συνδυαστικά με τον οδηγό χρηματοδότησης του ΕΠΙΣΕΥ και τις κείμενες παραπάνω διατάξεις του Ν.1733/87, το ΕΠΙΣΕΥ δικαιούται να εκμεταλλευτεί την εξαρτημένη εφεύρεση κατά προτεραιότητα έναντι αμοιβής προς τον εφευρέτη, ανάλογης προς την οικονομική αξία της εφεύρεσης και τα κέρδη που αποφέρει. Για την κατανομή των εσόδων λαμβάνονται υπόψη το κόστος κατοχύρωσης και άλλες συναφείς δαπάνες για να προκύψουν τα προς κατανομή καθαρά έσοδα. Σχετικά με τα δικαιώματα εκμετάλλευσης τεχνολογίας που παράγονται στο ΕΠΙΣΕΥ, ο Διευθυντής μελετά

το θέμα κάθε φορά σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους ερευνητές και εισηγείται ανάλογα στο ΔΣ το οποίο αποφασίζει. Το ΔΣ μπορεί να εξουσιοδοτεί τον Διευθυντή για τη λήψη απόφασης επί των παραπάνω θεμάτων.

Ο εφευρέτης εξαρτημένης εφεύρεσης οφείλει να γνωστοποιεί, αμελλητί, εγγράφως στον Διευθυντή του ΔΣ την πραγματοποίηση της εφεύρεσης και παρέχει τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή από κοινού αίτησης χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Προκειμένου να προσδιοριστεί το τίμημα και οι όροι οποιασδήποτε συμφωνίας μεταφοράς τεχνολογίας και αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων των αδειών εκμετάλλευσης πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, πραγματοποιείται αξιολόγηση της συμφωνίας (ή π.χ.: της εφεύρεσης) από αξιολογητές, εσωτερικούς ή εξωτερικούς, πραγματοποιείται διαπραγμάτευση και τελικά η συνολική πρόταση προτείνεται στο ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ με υποβολή πρότασης εισήγησης αυτών. Τα GMT μπορούν να πραγματοποιούν απευθείας τη διαπραγμάτευση ύστερα από σχετική άδεια από το ΔΣ, αλλά οι τελικές συμφωνίες πάντοτε εγκρίνονται από το ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ. Τα παραπάνω ισχύουν αναλογικά και για κάθε άλλο ανάλογο δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας, ιδίως Βιομηχανικά Σχέδια, Υποδείγματα Χρησιμότητας και σήματα.

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 61 του Ν.4864/2021, στην περίπτωση ίδρυσης Τεχνοβλαστού και τη συμμετοχή του ερευνητικού οργανισμού στην εταιρεία τεχνοβλαστό, το ΕΠΙΣΕΥ δύναται να συμμετέχει ως εξής:

- α. Είτε κατά την ίδρυσή της ως συνιδρυτής
- β. Είτε σε μεταγενέστερο στάδιο, εφόσον το προβλέπει η σύμβαση τεχνοβλαστού. Στην περίπτωση αυτή, ο ερευνητικός οργανισμός αποκτά εταιρική συμμετοχή με μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων ή μετοχών από εταίρο ή με συμμετοχή σε αύξηση εταιρικού ή μετοχικού κεφαλαίου

Στην περίπτωση συμμετοχής του ΕΠΙΣΕΥ στην εταιρεία Τεχνοβλαστό μπορούν να συμφωνηθούν τα ακόλουθα:

- α. Εταιρική συμμετοχή ερευνητικού οργανισμού σε εταιρεία τεχνοβλαστό δεν αίρει το δικαίωμα του οργανισμού να απαιτεί την καταβολή δικαιωμάτων εκμετάλλευσης ή αντιτίμου για τη μεταβίβαση ή παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας

- β. Δε καταβάλλονται στον οργανισμό δικαιώματα εκμετάλλευσης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, αλλά εφάπαξ αντίτιμο μετά την πάροδο συμφωνηθέντος χρονικού διαστήματος από την έναρξη λειτουργίας της εταιρείας.

Το ΕΠΙΣΕΥ ενθαρρύνει και διευκολύνει την εκμετάλλευση της τεχνογνωσίας και τεχνολογίας που έχει αναπτυχθεί από την έρευνα που διεξάγει, σύμφωνα με το Ν.4864/2021, όπως ισχύει, ενθαρρύνοντας την κατοχύρωση και εκμετάλλευση της παραγόμενης διανοητικής ιδιοκτησίας. Όλα τα θέματα που αφορούν στην εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της έρευνας διέπονται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία που αφορά τα δικαιώματα των δικαιούχων διανοητικής ιδιοκτησίας, ιδίως του δημιουργού, του εφευρέτη και του φορέα υλοποίησης της εφεύρεσης.